



شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان شیراز
تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

سیره کلامی و غیر کلامی همسر داری حضرت زهرا (سلام الله علیها)

استاد راهنما:

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر:

مریم السادات حقیقی

بهار 1398

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمه تعالی

تحقیق پایانی با موضوع: سیره کلام و غیر کلامی همسر داری حضرت زهرا (سلام الله علیها)

که توسط پژوهشگر محترم سرکار خانم: مریم السادات حقیقی

برای دریافت دانشنامه سطح 2 (کارشناسی) تدوین شده است، توسط هیأت

داوران مورد ارزیابی قرار گرفته و در تاریخ / / 1398، با کسب رتبه

پذیرفته شده است.

مدرسه علمیه: حوزه علمیه الزهرا - سلام الله علیها -

شهرستان: شیراز

امضاء مدیر و مهر مدرسه



شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان شیراز
تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

سیره کلامی و غیر کلامی همسر داری حضرت زهرا (سلام الله علیها)

استاد راهنما:

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر:

مریم السادات حقیقی

بهار 1398

تحمیدیه

سپاس خدای را که سخوران، درستودن او بمانند
و شمارندگان، شمردن نعمت های او ندانند
و کوشندگان، حق او را کزاردن نتوانند
و سلام و درود بر محمد و خاندان پاک او
و طاهران معصوم هم آنان که وجودمان، و امدار وجودشان است
و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز

نتیجه گیری

همه ما انسان ها با آغاز رشد خود به دنبال نمونه، الگو و اسوه هستیم تا با بهره گیری از گفتار و پیروی از رفتار او، راه روشن و پر نویدی در زندگی خود شروع کنیم و پاسخ خود را برای چگونه زیستن به دست آوریم. از مهم ترین شیوه های تعلیم و تربیت، روش الگوگیری است. اسلام هم برای تربیت و تعالی انسان ها بر این اصل مهم تأکید نمود. زیرا شخصیت الگو، به عنوان یک نقطه کانونی در محور رشد و هدایت های اخلاقی - تربیتی قرار می گیرد. و در شکل گیری رفتار تربیت شونده آثار زیادی بر جای می گذارد. به همین دلیل قرآن کریم الگوهای صحیحی را تعیین نموده و بر پیروی از ایشان سفارش کرده است.

از سوی دیگر نیاز به الگو از نیازهای طبیعی بشر است و انسان را وادار می دارد تا با در نظر داشتن الگوی مورد نظر، تلاشی هدف دار و آگاهانه برای رسیدن به ویژگی های رفتاری و اخلاقی الگو در پیش گیرد.

سیره عملی حضرت زهرا (سلام الله علیها) و زندگی سعادت مندانه این بانو و حضرت علی (علیه السلام) برای خانواده ها به عنوان نمونه و الگوی تمام عیار معرفی شده است. حضرت زهرا (سلام الله علیها) در دامن پاک بزرگ بانوی اسلام حضرت خدیجه (سلام الله علیها) پرورش یافت. دوران کودکی حضرت زهرا (سلام الله علیها) با سال های آغازین گسترش آیین اسلام همراه بود. ایشان شاهد مشکلات روز افزون و بی شمار پدر بزرگوار خود بود. محاصره اقتصادی، شهادت یاران پیامبر، آزار و اذیت نسبت به پیامبر و....

پس از رحلت مادر گرامی در دامن پدر به کسب فضایل ادامه داد تا اینکه به سن ازدواج رسیدند و

پیامبر به اذن الهی حضرت زهرا (سلام الله علیها) را به تزویج حضرت علی (علیه السلام) در آوردند. زندگی این زوج آسمانی در اوج سادگی و بدون تشریفات خاصی آغاز شد و یگانه دخت نبی مکرم اسلام از خانه رسالت به خانه ولایت منتقل شد و از آن روز به بعد پاسدار حریم ولایت شد.

حضرت زهرا (سلام الله علیها) دارای فضایل و کرامات ارزشمندی است که در آیات و روایات به آنها اشاره شده است ایشان در ارتباطات کلامی و غیر کلامی با حضرت علی (علیه السلام) سیره و الگوی مناسبی برای خانواده ها خواهد بود. به عنوان نمونه حضرت زهرا (سلام الله علیها) هیچ گاه درخواستی خارج از حد توان حضرت علی (علیه السلام) بیان نمی کردند. این نوع از رفتار و کلام بر گرفته از تربیت و توصیه های پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) بود که به حضرت فاطمه (سلام الله علیها) فرموده بودند که هیچگاه از شوهرت درخواستی که قادر به انجام آن نیست مکن. حضرت زهرا (سلام الله علیها) با روش های مختلف مودت و محبت را در محیط خانواده جاری می کردند از جمله خطاب نیکو، استقبال و بدرقه کردن و....

راهکارهایی که حضرت زهرا (سلام الله علیها) برای استحکام بنیان خانواده به کار می بردند نیز عملی است. حضرت زهرا (سلام الله علیها) علاوه بر گفتار در رفتار هم تمام تلاش خود را برای برقراری محیط امن و آرام به کار می بردند. از جمله قناعت، ساده زیستی، صبر و بردباری و تحمل سختی ها ویژگی های رفتاری بارز حضرت زهرا (سلام الله علیها) در سیره همسررداری می باشد. ایشان در عرصه های مختلف زندگی از جمله ایام جنگ های حضرت علی (علیه السلام)، ماجرای تلخ و جانکاه سقیفه، وصیت کردن خود و در ارتباط کلامی، از ابراز محبت و مهربانی نسبت به همسر خود غفلت نمی کردند.

حضرت زهرا (سلام الله علیها) در جلوه های کلامی و غیرکلامی اوج ادب و احترام را نسبت به حضرت علی (علیه السلام) رعایت می کردند. با اصلاح نگرش و رفتار زوجین نسبت به تشکیل خانواده و استفاده از جلوه های کلامی و غیر کلامی حضرت علی (علیه السلام) و حضرت زهرا (سلام الله علیها) می توان به تحکیم مبانی خانواده در جامعه اسلامی و کاهش آمار طلاق امیدوار بود.

فهرست منابع

*قرآن

*نهج البلاغه

منابع عربی:

1. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، چ 3، ج 4، بیروت، دارصادر، 1414 ق.
2. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات فی غریب القرآن، چ اول، ج اول، بیروت، دارالعلم الدار الشامیه، 1412 ق.
3. طریحی، فخر الدین، مجمع البحرین، چ 3، ج 3، تهران، کتابفروشی مرتضوی، 1375.
4. طوسی، محمد بن حسن الامالی، ترجمه: صادق حسن زاده، چ اول، قم، اندیشه هادی، 1388.
5. فراهیدی، خلیل بن احمد، العین، چ 2، ج 4، قم، هجرت، 1410.
6. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ترجمه: سید جواد مصطفوی، ج 3، قم، دارالحديث، 1387.

7. مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، چ ، ج 43، بیروت، موسسه الوفا.

8. مصطفوی، حسن، التحقيق، ج 4، تهران، ترجمه و نشر کتاب، 1360.

منابع فارسی:

1. اربلی، علی بن عیسی، کشف الغمه، چ 3، ج 2، تهران، اسلامیه، 1382.
2. افرام باستانی، فواد، فرهنگ ابجدی، چ 2، تهران، اسلامی، 1375.
3. امینی، ابراهیم، بانوی نمونه اسلام، چ اول، تهران، مسیا، 1393.
4. انوری، حسن، فرهنگ بزرگ سخن، چ 7، ج 8، تهران، سخن، 1390.
5. بابازاده، علی اکبر، تحلیل سیره فاطمه الزهرا(سلام الله علیها)، چ 6، قم، دانش و ادب،

6. باقری دستجردی، افسانه، سرمه سعادت، چ اول، قم، نشر هاجر، 1393.
7. پورسید آقایی، مسعود، چشمه در بستر، چ دوم، قم، موسسه فرهنگی، انتشاراتی حضور، 1375.
8. جعفرپور، مجید، درسنامه ی فاطمی، چ 2، قم، بیت الاحزان، 1391.
9. جوادی آملی، حسن، فاطمه (سلام الله علیها)، اسوه بشر، چ 2، قم، نشر اسرا، 1394.
10. حرعاملی، محمد بن حسین، وسائل الشیعه، قم، الاسلامیه، 1387.
11. خاتمی، سید احمد، سیره فاطمی، چ اول، تهران، مسیا، 1393.
12. خامنه ای، علی، قطره از دریا نشانی می دهد، تهران، مسیا، 1391.
13. داوودی، سعید، بانوی بهشتی در عرصه های حضور، چ 2، قم، امام علی، 1392.
14. دشتی، محمد، فرهنگ سخنان حضرت فاطمه، چاپ سوم، قم، موسسه فرهنگی تحقیقاتی، امیرالمؤمنان (علیه السلام)، 1387.
15. _____ نهج الحیاه، ج 130.
16. دشتی، سید مصطفی، معارف و معاریف، چ 5، ج اول، تهران، سپیدموی اندیشه، 1393.
17. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، چ 2، ج 9، تهران، دانشگاه تهران، 1377.
18. زمانی، مصطفی، ترجمه نهج البلاغه، قم، انتشارات پیام اسلامی، بی تا.
19. سعادت پرور، علی، پرتوی از فضایل معنوی فاطمه زهرا (سلام الله علیها)، چ 6، تهران، احیا کتاب، 1388.
20. شهیدی، سید جعفر، زندگانی فاطمه زهرا (سلام الله علیها)، چ 4، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، 1364.
21. عماد زاده، حسین، زندگانی فاطمه زهرا (سلام الله علیها)، چ 8، تهران، اسلام، 1387.
22. عمید، حسن، فرهنگ عمید، چ 26، ج 2، تهران، امیرکبیر، 1382.
23. فلسفی، محمد تقی، سخن و سخنوری، چ 4، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، 1382.
24. قربانی، نیما، مهندسی رفتار ارتباطی، چ اول، تهران، سینه سرخ، 1380.

25. قرشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، چ 6، ج 3، تهران، دارالکتب الاسلامیه، 1371.
26. لقمانی، احمد، همسران، زندگی، الگوی بالندگی، قم، بهشت بینش، 1386.
27. _____ اخلاق فاطمه، (سلام الله علیها)، خانواده و جامعه، چ اول، قم، بهشت بینش، 1385.
28. _____ یک زندگی زیبا، چ 5، قم، بهشت بینش، 1386.
29. محدثی، جواد، اخلاق معاشرت، چ 33، قم، بوستان کتاب، 1391.
30. مرتضوی، سید ضیاء، فاطمه گلواژه آفرینش، چ 12، بوستان کتاب، 1389.
31. مصباح یزدی، محمد تقی، جامی از زلال کوثر، چ 7، قم، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، 1386.
32. مظاهری، حسین، اخلاق در خانه، چ 13، قم، نشر اخلاق، 1386.
33. معین، محمد، فرهنگ فارسی، چ 4، تهران، اشجع، میکائیل، 1388.
34. مکارم شیرازی، ناصر، زندگانی فاطمه زهرا (سلام الله علیها)، چ 3، مشهد، محبان الفاطمه،
35. موسوی مقرر، سید عبدالرزاق، صدیقه شهیده، چ 6، تهران، دفتر انتشارات اسلامی، 1383.
36. نصیرپور، محمد قاسم، زندگانی فاطمه زهرا (سلام الله علیها)، چ 3، تهران، دفتر مطالعات تاریخ و معارف اسلامی، بی تا.
37. نیلی پور، مهدی، فرهنگ فاطمیه، چ 6، اصفهان، مرکز فرهنگی شهید مدرس، 1387.